VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Polityki Senioralnej**
(nr 3)
z dnia 24 czerwca 2014 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Senioralnej (nr 3)

24 czerwca 2014 r.

Komisja Polityki Senioralnej, obradująca pod przewodnictwem posła **Michała Szczerby (PO)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

– rozpatrzenie projektu planu pracy Komisji na okres od 1 lipca do 31 grudnia 2014 r.,

– informacja Ministra Pracy i Polityki Społecznej na temat programu „Solidarność pokoleń. Działania na rzecz zwiększenia aktywności zawodowej osób 50+",

– sprawy bieżące.

W posiedzeniu udział wzięli: **Małgorzata Marcińska** podsekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Zbigniew Derdziuk** prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, **Krystyna Lewkowicz** prezes Ogólnopolskiego Porozumienia Uniwersytetów Trzeciego Wieku, **Ryszard Klocek** naczelnik Wydziału Osób Bezrobotnych, Niepełnosprawnych oraz Kombatantów i Osób Represjonowanych w Departamencie Finansowania Sfery Budżetowej Ministerstwa Finansów, **Iwona Zakrzewska** dyrektor Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog", **Ireneusz Frelichowski** prezes Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Seniora, **Joanna Mielczarek** dyrektor Stowarzyszenia „mali bracia Ubogich", **Anna Jakrzewska-Sawińska** kierownik Poradni Geriatrycznej przy Wielkopolskim Stowarzyszeniu Wolontariuszy Opieki Paliatywnej „Hospicjum Domowe" w Poznaniu, **Paweł Adamowicz** główny specjalista kontroli państwowej w Najwyższej Izbie Kontroli, **Jolanta Wanielista** kierownik Wydziału Regionalnej Polityki Rynku Pracy w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Warszawie, **Beata Nowak** główny specjalista w Biurze Organizacyjno-Prawnym Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

W posiedzeniu udział wziął pracownik Kancelarii Sejmu **Elżbieta Przybylska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Dzień dobry państwu. Witam wszystkich na trzecim posiedzenie Komisji Polityki Senioralnej. Witam wszystkich zaproszonych gości. Chciałem bardzo serdecznie przywitać członków prezydium Komisji, ale także panią Małgorzatę Marcińską, podsekretarza stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, witam serdecznie panią Czesławę Ostrowską, radcę generalną w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, panią zastępcę dyrektora Departamentu Analiz i Prognoz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, witam panią dyrektor Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog" Iwonę Zakrzewską. Witam także przedstawicieli ZUS-u, GUS-u, NIK-u i KRUS-u oraz wszystkich partnerów społecznych dzisiaj obecnych na sali, także przedstawicieli pracodawców.

Szanowni państwo. Wszyscy państwo otrzymali zawiadomienia o posiedzeniu, w związku z tym zapytuję, czy są pytania do porządku dziennego? Mamy też wniosek pani przewodniczącej Hrynkiewicz o dokonanie zmiany w porządku dziennym, mianowicie punkt drugi, ze względu na rozpoczynające się o godz. 10.00 posiedzenie Komisji Zdrowia stałby się punktem pierwszym, a następnie przeszlibyśmy do informacji Ministra Pracy i Polityki Społecznej na temat Programu „Solidarność pokoleń – działania

na rzecz zwiększania aktywności zawodowej osób 50+". Czy jest zgoda na taką zmianę w porządku obrad? Dziękuję. Stwierdzam zmianę porządku obrad i jego przyjęcie.

Przystępujemy do realizacji porządku dziennego posiedzenia Komisji. Szanowni państwo. Odbyło się posiedzenie prezydium naszej Komisji, podczas którego przedyskutowaliśmy plan pracy Komisji Polityki Senioralnej na drugie półrocze roku 201. Jesteśmy zobowiązani przekazać taki plan pracy pani marszałek, Prezydium Sejmu. Ze względu na to, że Komisja została niedawno utworzona, 9 maja, to są tematy, które powinniśmy poruszyć. One zostały przedstawione i mam nadzieję, że spotkają się z akceptacją Wysokiej Komisji. Nie wiem, czy jest potrzeba, żebym przedstawiał szczegółowy plan pracy. Każdy z państwa ma plan pracy, ale jeśli potrzebne sa dodatkowe egzemplarze, znajdują się obok listy obecności. O głos poprosiła pani poseł Beata Małecka-Libera.

Poseł Beata Małecka-Libera (PO):

Dziękuję bardzo panie przewodniczący. Bardzo dziękuję za tak szeroki wachlarz tematów, które w najbliższym czasie będziemy procedować, ale mam prośbę do prezydium i całej Komisji o zmianę terminu, jeżeli chodzi o Informację ministra na temat stanu obecnego, roli, perspektyw rozwoju telemedycyny w profilaktyce i opiece senioralnej, który to temat jest zaproponowany na drugą połowę września. Mam prośbę, żeby ten temat przesunąć na termin możliwie najwcześniejszy, z tego względu, że telemedycyna w niektórych województwach już działa, to są projekty przygotowywane przez samorządy i w większości gmin w nowej perspektywie samorządy będą starały się o środki unijne. Warto byłoby, żeby Komisja, jeżeli będziemy uważali za celowe, wsparła te projekty. Być może to, co wypracujemy na posiedzeniu Komisji, będzie pomagało również w zdobyciu środków unijnych, dlatego czas jest dość ważny i bardzo bym prosiła Wysoką Komisję o to, żebyśmy zajęli się tym tematem wcześniej. Wszystkie tematy są oczywiście ważne, ale ten w perspektywie rozdania środków unijnych jest dość naglący. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Dziękuję, pani poseł. Pani przewodnicząca Hrynkiewicz. Bardzo proszę.

Poseł Józefa Hrynkiewicz (PiS):

Chciałam zapytać panią poseł, na kiedy pani proponuje przeniesienie tego posiedzenia, na lipiec czy na sierpień?

Poseł Beata Małecka-Libera (PO):

Jeżeli byłoby możliwe jeszcze w lipcu, to bardzo bym prosiła, jeżeli Wysoka Komisja wyrazi zgodę.

Poseł Józefa Hrynkiewicz (PiS):

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Zaraz głos zabierze pan poseł Tomaszewski, później pani poseł Kozłowska. Natomiast jeżeli jest akceptacja, to przesunęlibyśmy ten temat jako dodatkowy na lipiec, jeżeli pani poseł ten termin odpowiada. Bardzo proszę pan poseł Tomaszewski.

Poseł Tadeusz Tomaszewski (SLD):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Chciałbym prosić o rozważenie możliwości uzupełnienia punktu drugiego w lipcu, Informacja Ministra Pracy i Polityki Społecznej na temat rządowego programu na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych na lata 2014-2020, o następujący element. Mianowicie o programy wsparcia aktywizacji seniorów realizowanych w ramach programu operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Ten program jest uzupełnieniem, w wielu miejscach organizacje pozarządowe korzystają z tych form i wtedy mielibyśmy pełny obraz zarówno rządowego programu ASOS, jak i FIO jeśli chodzi o udział seniorów w tych dwóch programach rządowych.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Bardzo dziękuję, panie pośle. Przychylam się do tej propozycji, to jest dobre rozwiązanie, abyśmy połączyli te dwa programy, z których korzystają organizacje pozarządowe zajmujące się aktywnością i wsparciem osób starszych. Uzupełniamy punkt drugi o program

FIO. Czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos w sprawie planu? Bardzo proszę pani poseł Kozłowska.

Poseł Iwona Kozłowska (PO):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Bardzo bym prosiła, jeżeli jest to możliwe oczywiście, za zgodą Wysokiej Komisji o uzupełnienie punktu Informacja Ministra Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministra Zdrowia na temat uwarunkowań rozwiązań medyczno-opiekuńczych dla osób starszych, to jest pierwszy wrześniowy temat, o informację dotycząca opieki medycznej w domach pomocy społecznej. Ten problem w dalszym ciągu nie jest rozwiązany, ponieważ nadal jest problem z zatrudnianiem pielęgniarek w domach pomocy społecznej, myślę, że warto by było uszczegółowić te informacje i zastanowić się podczas posiedzenia Komisji w jaki sposób ten problem rozwiązać. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Dziękuję bardzo. Przyjmujemy tę propozycję pani poseł. Bardzo proszę pan poseł.

Poseł Marek Balt (SLD):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, mam wniosek. W punkcie dziewiątym w październiku jest Informacja Ministra Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministra Administracji i Cyfryzacji na temat aktywności społecznej osób starszych w samorządzie terytorialnym, aktywność obywatelska, wolontariat osób starszych i działalność gminnych rad seniorów. Wiem, że w niektórych samorządach są również programy senioralne zdrowotne i gdyby można było ten punkt rozszerzyć o przykłady takiej działalności, o przykłady takich programów, które są realizowane przez samorządy na rzecz seniorów, żeby można było później te dobre praktyki rozpowszechniać. Chodzi o przykłady wsparcia samorządu dla seniorów.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Dobrze. Przyjmujemy propozycję pana posła Balta.

Poseł Marek Balt (SLD):

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Rozszerzamy zakres informacji obu ministrów o programy realizowane przez samorządy terytorialne. Dziękuję bardzo. Czy są jeszcze jakieś uwagi, uzupełnienia do planu pracy? Chciałbym powiedzieć, że prezydium jest absolutnie otwarte na wszystkie państwa sugestie, które wypłyną w trakcie drugiego półrocza, jesteśmy otwarci na dokonywanie aktualizacji czy modyfikacji, tak by one spełniały jak najbardziej oczekiwania i instytucji, i wszystkich zainteresowanych, którzy zajmują się polityką senioralną w naszym kraju. Pani poseł Hrynkiewicz.

Poseł Józefa Hrynkiewicz (PiS):

W imieniu Rządowej Rady Ludnościowej chciałam państwa zaprosić na konferencję jubileuszową Rządowej Rady Ludnościowej, która będzie odbywała się 1 października w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów pod honorowym patronatem pana premiera Donalda Tuska. Będzie poświęcona w znacznej części sytuacji ludzi starych i temu co wynika z sytuacji demograficznej Polski dla podjęcia różnych działań społecznych, medycznych, ekonomicznych związanych ze starzejącym się społeczeństwem. To jest główna część, merytoryczna.

Program konferencji nie jest jubileuszowy, jak by należało się spodziewać, to będzie tylko niewielka część, ale będzie przedstawiona po raz pierwszy publicznie prognoza demograficzna do roku 2050. Myślę, że warto skorzystać i jeśli ktoś z państwa będzie zainteresowany, oczywiście jesteście państwo zaproszeni, ale żeby mieć zaproszenie, dokładny rozkład, przekażę listę do sekretariatu Rządowej Rady Ludnościowej. Na konferencji będą niezwykle ciekawe materiały, jak zwykle przy takich okazjach.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Bardzo dziękuję pani przewodniczącej. Oczywiście nasz sekretariat będzie prowadził listę osób zainteresowanych uczestnictwem w tej ważnej konferencji rządowej. Wszyscy

członkowie Komisji otrzymają stosowne zaproszenia. Szanowni państwo. Ponieważ nie słyszę więcej uwag do planu pracy, chciałbym poprosić, abyśmy formalnie przyjęli plan pracy. Czy ktoś jest przeciwny przyjęciu planu? Jeżeli nie, to ze wszystkimi zmianami, które zostały zgłoszone, zaprotokołowane, Komisja przyjęła plan pracy na drugie półrocze 2014 roku.

Szanowni państwo, przystąpimy teraz do realizacji punktu drugiego posiedzenia, a mianowicie do informacji Ministra Pracy i Polityki Społecznej na temat Programu „Solidarność pokoleń – działania na rzecz zwiększania aktywności zawodowej osób 50+". Chciałem przypomnieć Wysokiej Komisji, że w trakcie powoływania naszej Komisji i w wyniku zmian regulaminu Sejmu temat aktywności zawodowej osób w wieku 50+ został wyłączony z Komisji Polityki Społecznej i Rodziny i włączony do kompetencji naszej Komisji. W związku z powyższym czujemy się gospodarzem tego tematu. Ponieważ rządowy program został przyjęty przez Radę Ministrów 24 grudnia 2013 roku, i uaktualniony, więc mamy do czynienia z odnowionym programem w zakresie zwiększania aktywności zawodowej osób w wieku 50+. Program ma w nazwie 50+, ale *de facto* ze względu na wydłużenie wieku aktywności zawodowej Polaków poprzez wydłużenie wieku emerytalnego dotyczy bardziej grupy zawodowej 60+. Wszystkie sprawy w tym zakresie przedstawi nam, mam nadzieję, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Chciałem tylko przypomnieć, że jeszcze do niedawna Polska miała jeden z najniższych wskaźników zatrudnienia w grupie osób 55-64 lata. W roku 2012, według danych Eurostatu, tylko 38% Polaków w wieku 55-64 lata było aktywnych zawodowo. Dużo się zmieniło od roku 2012, ale cały czas pozostają te wyzwania, które także należą do priorytetowych działań wszystkich krajów w Unii Europejskiej. Chciałbym poprosić o zreferowanie tego tematu panią minister i jej współpracowników. Bardzo proszę pani minister.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Małgorzata Marcińska:
Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo. Dokonam wstępu, natomiast później radca generalny pani Czesława Ostrowska przedstawi w szczegółach prezentację. Program „Solidarność pokoleń – działania na rzecz zwiększania aktywności zawodowej osób 50+" jest dokumentem kierunkowym, który wyznacza cele działań podejmowanych przez administrację rządową i samorząd terytorialny na rzecz zwiększenia aktywności zawodowej osób po 50 roku życia. Program został przyjęty przez Radę Ministrów w październiku 2008 roku, jako pakiet działań rządowych zmierzających do zwiększenia zatrudnienia osób powyżej 50 roku życia w Polsce. Przyjęty wtedy program zakładał potrzebę skoordynowanych działań obejmujących zarówno te obszary, które wspierają popyt na pracę osób po 50 roku życia, jak i te, które oddziałują na stronę podażową poprzez tworzenie zachęt do wydłużenia aktywności zawodowej oraz działania na rzecz kapitału ludzkiego w tej populacji.

W 2013 roku przystąpiliśmy do opracowania projektu zrewidowanego Programu „Solidarność pokoleń – działania na rzecz zwiększania aktywności zawodowej osób 50+" przewidzianego do realizacji w latach 2014-2020. Główną przesłanką dla stworzenia zrewidowanego programu był fakt, że od 2008 roku zaszły zmiany w społeczeństwie i w polskiej gospodarce. Te zmiany wymagały przesunięcia akcentów i przeformułowania kierunków działań zwiększających aktywność zawodową osób starszych pod kątem lepszego ich adresowania oraz większej skuteczności. Zmianie uległy również strategiczne kierunki działania zarówno w Unii Europejskiej w związku z przyjęciem strategii Europa 2020, jak i w Polsce w związku z przyjęciem nowej strategii rozwoju kraju oraz towarzyszących jej strategii zintegrowanych. Program został przyjęty przez Radę Ministrów 24 grudnia 2013 roku.

Głównym beneficjentem i adresatem programu są osoby powyżej 50 roku życia. Działania kierowane są do szerszego grona osób, przede wszystkim także do osób powyżej 60 roku życia, jak i do osób, które dopiero za kilka lub kilkanaście lat wchodzić będą w wiek przedemerytalny. Dotyczy to osób 45+. Adresatami programu są również określone grupy i podmioty, takie jak przedsiębiorcy, związki zawodowe, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy, samorządy terytorialne i instytucje administracji rządowej.

Celem Programu „Solidarność pokoleń – działania na rzecz zwiększania aktywności zawodowej osób 50+" jest osiągnięcie w perspektywie do 2020 roku wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 55-64 lata na poziomie 50%. Jak wspomniał pan przewodniczący, odnotowaliśmy tu znaczący postęp. W chwili obecnej ten wskaźnik wynosi 40,6%. W ramach programu wskazano sześć celów szczegółowych, które odnoszą się do obszarów wyzwań wynikających z priorytetów strategii rozwoju kraju oraz diagnozy przedstawionej w programie oraz w raporcie Diagnoza obecnej sytuacji kobiet i mężczyzn 50+ na rynku pracy w Polsce. Wskazane w programie cele obejmują: dostosowanie kompetencji oraz podnoszenie kwalifikacji osób 50+ zgodnie z potrzebami rynku pracy, rozwój kultury organizacji środowiska pracy bardziej przyjazny dla pracowników 50+, zwiększenie skuteczności i efektywności działań promujących zatrudnienie i aktywność zawodową, wspieranie idei aktywnego i zdrowego starzenia się, rozwój współpracy na rzecz wzrostu zatrudnienia osób w wieku 50+ i transfery społeczne wspierające aktywność zawodową osób w wieku przedemerytalnym.

Aby podkreślić wagę i specyfikę potrzeb niektórych grup osób w programie, wyszczególnionych zostało pięć priorytetów o charakterze horyzontalnym, realizowanych w ramach każdego z sześciu celów programu. Są to: wspieranie zatrudnienia kobiet powyżej 50 roku życia, wspieranie aktywizacji osób niepełnosprawnych powyżej 50 roku życia, wspieranie aktywności osób powyżej 60 roku życia w związku z wydłużeniem wieku emerytalnego do 67 lat, wspieranie zatrudnienia mieszkańców terenów wiejskich powyżej 50 roku życia i działania na rzecz utrzymywania solidarności międzypokoleniowej. Uszczegółowienie zapisów kierunkowych zawarte zostanie w dokumencie implementacyjnym programu, który obejmie informację na temat zadań zgłoszonych do realizacji w ramach programu. Każde zadanie zostanie opisane w tak zwanej karcie zadania i będą w niej zawarte cele zadania, opis podejmowanych działań, instytucja odpowiedzialna za realizację zadania i planowany budżet, a także okres realizacji zadania oraz oczywiście mierniki realizacji zadania wyznaczone przez instytucję zgłaszającą zadanie do dokumentu implementacyjnego.

Dokument implementacyjny do odnowionego programu powstanie do końca grudnia 2014 roku. Kolejne aktualizacje będą przygotowywane wraz z pojawianiem się nowych zadań. Na podstawie dotychczasowych doświadczeń z realizacji programu znaczącym źródłem finansowania zadań zgłoszonych do programu oprócz między innymi Funduszu Pracy są działania współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W związku z trwającymi obecnie pracami nad przygotowaniem, akceptacją i negocjacjami z Komisją Europejską Krajowego Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020 i regionalnych programów operacyjnych na obecnym etapie jeszcze nie jesteśmy w stanie precyzyjnie oszacować kosztów realizacji zadań w zakresie wsparcia osób w wieku 50 lat i więcej na rynku pracy. Dokumentem komplementarnym do odnowionego programu są założenia długofalowej polityki senioralnej w Polsce na lata 2014-2020. Koordynacja i monitorowanie efektów realizacji programu jest prowadzona przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dokładnie przez krajową koordynator programu, czyli radcę panią Czesławę Ostrowską, którą poproszę o przedstawienie w szczegółach odnowionego programu.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Bardzo prosimy, pani koordynator.

Radca generalny do spraw strategicznych w Samodzielnym Stanowisku Pracy ds. Strategicznych w Departamencie Analiz Ekonomicznych i Prognoz MPiPS Czesława Ostrowska:

Panie przewodniczący, panie i panowie posłowie, pani minister, szanowni państwo. W związku z tym, że pani poseł Hrynkiewicz miała do nas prośbę, żebyśmy skupili się troszeczkę na tym, dlaczego powstał ten program i na demografii, to spełniam tę prośbę i prezentuję państwu słynną, jak mówią niektórzy, choinkę, a inni kebab, jak wyglądały w 2012 roku poszczególne pokolenia w strukturze demograficznej kraju. A tak będzie wyglądał rok 2040. Widzą państwo, jak przesuwają się poszczególne roczniki i jak następuje proces starzenia się społeczeństwa. W 2010 roku było nas nieco ponad 38 mln,

w 2035 roku będzie nas niecałe 36 mln. Generalnie nastąpi też starzenie się społeczeństwa. Liczona tak zwana średnia mediana wieku zwiększy się o 10 lat. W 2007 roku wynosiła ona 37,3 lat, w 2035 roku będzie to 47,3 lat, więc następuje cały czas proces starzenia się społeczeństwa, w związku z tym następuje ubytek w poszczególnych grupach wiekowych, w grupach osób w wieku produkcyjnym.

Wprowadzone w 2012 roku zmiany wydłużające wiek odejścia na emeryturę osób w wieku produkcyjnym rozłożone na wiele lat, przypominam, że w przypadku kobiet jest to docelowo 40 rok, w przypadku mężczyzn jest to 20 rok, złagodzą nieco problemy na rynku pracy związane z ubytkiem siły roboczej. Natomiast nie złagodzą ich całkowicie i będzie to problem, z którym będzie musiała sobie poradzić polityka rynku pracy prowadzona cały czas.

Chcę też państwu powiedzieć, że ten prognozowany ubytek ludności w wieku produkcyjnym w 2035 roku zmniejszy się do 20,7 mln osób, w tej chwili jest to około 24 mln, czyli nastąpi duży spadek. W związku z tym zmieni się też jak gdyby struktura w całości, czyli odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszy się z 18,9% w 2009 roku do 15,7% w 2035 roku, a w tym czasie udział osób w wieku poprodukcyjnym wzrośnie z 16,5% do 26,7%.

Jest jeszcze jeden współczynnik, który przy tej okazji mierzymy, to jest współczynnik obciążenia demograficznego. Ten współczynnik liczy się, pokazując liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym, czyli przedprodukcyjnym, poprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 2010 roku wynosił on 55 osób, w 2035 roku będą to 74 osoby. Mając tak nieubłagane i nieulegające żadnym zmianom prognozy demograficzne rząd już w 2008 roku podjął działania na rzecz aktywizacji osób w wieku 50+ i przedłużenia ich aktywności zawodowej.

Chcę przypomnieć, że na początku transformacji i właściwie przez całe lata 90. dominowała taka oto polityka. Przy bardzo wysokim bezrobociu jakie mieliśmy, były dwie fale, pierwsza w połowie lat 90., druga na początku naszego wieku, że trzeba starszych wysyłać do dezaktywizacji zawodowej, żeby zwolniły się miejsca pracy dla młodych i wtedy też powstały programy wczesnego odejścia na emeryturę, bardzo wiele osób przeszło na inne źródła świadczeń społecznych. Natomiast rzeczywistość okazała się następująca. Okazało się, że nie było prawdą, że zwalniane przez starsze osoby miejsca pracy przekładają się na miejsca pracy dla młodych. W niektórych zawodach tak, na przykład w administracji państwowej, natomiast generalnie stanowiska pracy zniknęły. Powstały natomiast nowe stanowiska, troszeczkę inne i na tych nowych stanowiskach pracowała młodzież, ponieważ rynek pracy jest cały czas dynamiczny. W związku z tym, jak państwo wiedzą, pierwszy program rząd przyjął w 2008 roku, który cały czas, czego ja nie rozumiem, tak nieciekawie, niekorzystnie jest oceniany szczególnie przez media. Może dlatego, że my za mało zajmowaliśmy się komunikacją, ale nadrobimy to, bo program przyniósł określone korzyści, o których mówiła pani minister Marcińska. Z kraju, który był praktycznie na ostatnim miejscu, jeżeli chodzi o aktywność zawodową w grupie, którą liczy cała Europa, czyli 55-64 lata, poszliśmy o kilka oczek w górę i zwiększyliśmy wskaźnik zatrudnienia w tej grupie o ponad 14%. W 2005 roku, jeszcze przed funkcjonowaniem tego programu, mieliśmy 26,1%, teraz mamy 40,6%.

Chcę też państwu powiedzieć, że już od ponad roku uczestniczymy w badaniach, które robi OECD we wszystkich krajach członkowskich, to jest porównywanie polityk krajowych na rzecz aktywizacji zawodowej osób w wieku 50+. We wrześniu będziemy mieli pierwsze robocze materiały, natomiast w listopadzie Minister Pracy i Polityki Społecznej, myślę, że państwa też zaprosi, organizuje dużą konferencję międzynarodową, poświęconą aktywizacji zawodowej osób 50+, na której nasi koledzy z OECD przedstawią wyniki tych badań już w formie raportu i zobaczymy, jak kształtowały się zmiany w polityce polskiej i jak my wyglądamy aktualnie na tle krajów Unii Europejskiej.

Awansowaliśmy o kilka oczek do góry i myślę, że to jest pewna satysfakcja dla wszystkich, którzy tworzyli ten program i zajmowali się jego realizacją. Ponieważ realizacja tego programu, tak jak poprzednio i teraz nie jest taka prosta, dlatego że to nie jest program w dosłownym rozumieniu, że jest program, określona pula pieniędzy, wszyscy po nią sięgają i realizują program. Ma on charakter bardziej strategiczny, realizowany

jest przez samorządy terytorialne i administrację państwową, ale gros zadań realizowanych jest w strukturach samorządowych, które są najbliżej obywatela.

Źródła finansowania to oczywiście Fundusz Pracy, który finansuje wszystko, co jest związane z aktywizacją zawodową, i Europejski Fundusz Społeczny. W nowej perspektywie to będzie wyglądało w sposób następujący. Na szczeblu województw, u marszałków, powstają programy regionalne, które są w tej chwili w konsultacji z Komisją Europejską, w ramach których jest Europejski Fundusz Społeczny i są środki na realizację różnego typu programów skierowanych do osób w wieku powyżej 50+. Natomiast na szczeblu centralnym będzie realizowana część Europejskiego Funduszu Społecznego, nieduża, program będzie nazywał się POWER i z tego punktu będziemy podejmowali działania na rzecz właściwej informacji dotyczącej koordynacji i usprawnienia realizacji tego programu, jak też wypracowania standardów postępowania wobec osób 50+ nie tylko niepracujących, ale również pracujących, bo oni też wymagają wsparcia. Myślimy, aby docelowo w każdym województwie takie ośrodki wsparcia powstały.

Już omówiłam, że pozytywnie zmieniła się sytuacja, jeżeli chodzi o składnik zatrudnienia. Tym niemniej chcę powiedzieć, że w związku z kryzysami gospodarczymi nie uniknęliśmy wzrostu stopy bezrobocia wśród osób w wieku 55-64 lata. Jednak chcę zaznaczyć, że prawa rynku pracy i koniunkturalność dotyczy wszystkich grup zawodowych bez względu na to gdzie mieszkają. Obserwując trendy, jakie pojawiają się w tym zakresie, musimy stwierdzić, że przyrost liczby bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia miał nieco wolniejsze tempo niż w innych grupach zawodowych, przy czym wydłużał się znacznie proces odchodzenia ich z rejestrów urzędów pracy. To już byłby temat innej, dokładniejszej analizy. W związku z tym, kierując się tymi czynnikami, o których powiedziała pani minister, przystąpiliśmy do pracy nad nowelizacją tego programu i zmodyfikowaliśmy nieco kierunki działań, ponieważ w tej chwili chcemy skupić się na dwóch grupach. Tak jak poprzednio ograniczaliśmy wszelkie rozwiązania prawne przyspieszające chęć przedwczesnej dezaktywizacji zawodowej i znieśliśmy na przykład możliwość przechodzenia w wieku 55 lat na emeryturę przez kobiety.

Kolejnym elementem było wydłużenie wieku emerytalnego, co też zostało zrobione. Mówiono nam, że starszy pracownik więcej kosztuje, w związku z tym rząd obniżył koszty pracy zwalniając kobiety w wieku powyżej 55 lat i mężczyzn w wieku 60 lat z obowiązku płacenia składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i w przypadku gdy osoby bezrobotne w wieku 50+ są kierowane do aktywizacji zawodowej, to na rok pracodawca otrzymuje takie zwolnienia. Jednocześnie mówiono nam, że pracownik starszy dużo choruje i przez to naraża pracodawcę na wyższe koszty, więc w przypadku tej kategorii wiekowej, w przypadku choroby pracownika po 14 dniach koszt pokrywania jego świadczenia zdrowotnego przejął Fundusz Ubezpieczeń Społecznych. W przypadku innych pracowników, jak państwo wiecie, to jest 33 dni. W związku z tym zrobiliśmy w sumie bardzo dużo, żeby ograniczyć koszty zatrudnienia osób 50+.

Podjęliśmy też bardzo wiele działań, żeby wytłumaczyć wszystkim, jak cennym pracownikiem jest pracownik w wieku 50+ i że nie może być stosowana polityka dyskryminująca takiego pracownika, a taka polityka była jeszcze parę lat temu masowo prowadzona. Pracownik w wieku 45 lat stawał się przezroczysty dla pracodawcy i niedostrzegalny. To wszystko będzie się jeszcze zmieniało, ale mimo wykonanej olbrzymiej pracy i sfinansowanych w bardzo dużej mierze z Funduszu Pracy, kiedy realizowane były bezpośrednie działania w stosunku do osób w wieku 50+, ale z Europejskiego Funduszu Społecznego w tej perspektywie bardzo wiele zostało zrobione, żeby stworzyć lepsze warunki dla funkcjonowania tego pokolenia w aktywności zawodowej.

Wspomnę tylko o tym, co jest robione w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu „Solidarność pokoleń – działania na rzecz zwiększania aktywności zawodowej osób 50+". Odbyliśmy spotkania we wszystkich województwach i pokazywaliśmy dobre praktyki, jakie są realizowane w poszczególnych województwach. Te działania będziemy kontynuować. Obecnie trwa kampania informacyjna, rozpoczęła się przerwa letnia, ale wrócimy do niej we wrześniu, na temat tego, że można sobie poradzić tracąc prace po ukończeniu 50 roku życia. To nie jest koniec świata, można sobie poradzić, mamy bardzo wiele przykładów na to, pod jednym warunkiem, że będzie wspólne

działanie i że będzie pomoc dla ludzi, którzy tej pomocy potrzebują. W Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości były prowadzone działania mające na celu zachęcenie, nauczenie pracodawców jak prowadzić właściwą politykę zarządzania w konkretnych przedsiębiorstwach. W związku z tym tutaj też mamy bardzo dobrą bazę dobrych praktyk z tym związanych, czyli poszliśmy bardzo do przodu, jeżeli chodzi o przygotowanie właściwych warunków do tego, żeby osoby w wieku 50+ mogły jak najdłużej pracować.

Każdy cel, o którym mówiliśmy, ma swoje priorytety. Patrząc na te cele i priorytety można powiedzieć, że to są działania z jednej strony skierowane do osób w wieku 50+, tu będziemy kładli duży nacisk, żeby oni nie mówili, że już do niczego się nie nadają, że już niczego nie będą się uczyli, ale jednak podejmowali działania na rzecz poprawy swoich kompetencji i uczyli się funkcjonować na nowym rynku pracy, który bardzo różni się w tej chwili bardzo od rynku pracy sprzed 10 lat. Drugą część działań chcemy skierować w stronę pracodawców, szczególnie z małych i średnich przedsiębiorstw, i zachęcić ich do tego, żeby inwestowali w rozwój kompetencji swoich pracowników.

Jak państwo wiedzą Wysoki Sejm raczył przyjąć znowelizowaną ustawę o promocji zatrudnienia w instytucjach rynku pracy, gdzie został stworzony specjalny fundusz szkoleniowy. W pierwszych latach z tego funduszu będą finansowane tylko szkolenia pracowników w wieku powyżej 45 roku życia, będzie pokrywał do 80% kosztów szkoleń na wniosek pracodawcy, a koszt szkolenia pracowników w wieku powyżej 60 lat w 100% , w związku z tym myślę, że to powinno zmienić trochę sytuację, zmienić niekorzystne wskaźniki dotyczące uczestnictwa osób w wieku 45 i 50+ w kształceniu ustawicznym.

Kolejne bardzo ważne zadanie to tworzenie kultury pracy przyjaznej pracownikom w wieku 50+. Tu nie tylko chodzi o to, żeby była prowadzona w sposób właściwy polityka zarządzania wiekiem w poszczególnych przedsiębiorstwach, ale też żeby dostosowywać warunki do zmieniających się możliwości osób starszych, a także wprowadzać działania na rzecz wzrostu ich motywacji do pracy i zadowolenia, bo w pewnym wieku każdy z nas podlega różnym działaniom, chociażby takim jak wypalenie zawodowe. Dlatego też bardzo istotne jest, żeby te wszystkie rozwiązania powstały i nasi koledzy w Centralnym Instytucie Ochrony Pracy, jak również w powstałym, na razie jako pilotażowe, Pomorski Ośrodek Kompetencji w Gdańsku. Myślimy, że docelowo takie ośrodki będą istniały we wszystkich województwach i będą wspierały osoby w wieku 50+. One zajmują się tym, jak najlepiej dostosować i fizycznie, i psychicznie stanowisko pracy do potrzeb takich osób.

Chcę na marginesie tylko dodać, że za parę lat diametralnie zmieni się podejście wszystkich pracodawców do pracowników, ponieważ jesteśmy już w ostatnich latach funkcjonowania rynku pracodawcy. Za chwilę będzie rynek pracownika i on wymusi wiele zmian dotyczących pracownika w zakładzie pracy, że wspomnę o podwyższeniu wynagrodzeń. Skończą się też czasy, kiedy pracodawca nie inwestował w kształcenie swoich pracowników, tylko mówił, że jest tylu bezrobotnych, to wybiorę sobie właściwego człowieka, który jest mim potrzebny z otwartego rynku pracy. Te czasy naprawdę mijają i ci pracodawcy, którzy nie wprowadzą na czas różnego typu rozwiązań sprzyjających zatrudnianiu młodszych i starszych pracowników, mogą mieć problemy na rynku pracy.

Kolejna duża sekwencja działań będzie dotyczyła poprawy efektywności działań podejmowanych przez instytucje rynku pracy, w tym instytucje publiczne rynku pracy. Tutaj też, jak państwo wiedzą, w tej ustawie, o której już mówiłam, wprowadzono szereg nowych rozwiązań, które mają zdecydowanie poprawić działania w tej dziedzinie, jak również zmieniają podejście na bardzo indywidualne w stosunku do wszystkich bezrobotnych w tym do bezrobotnych w wieku 50+, ale też do pracujących, ponieważ ta grupa, w przeciwieństwie do innych grup, dostała duże możliwości uczestniczenia w aktywnej polityce rynku pracy, nie posiadając statusu bezrobotnego.

Kolejny bardzo istotny cel to wspieranie aktywnego, zdrowego starzenia się i to zazębia się z programem aktywności społecznej, bo jest bardzo ważne, żebyśmy dbali o siebie i swoje zdrowie i żebyśmy jak najdłużej mogli cieszyć się aktywnością i zdrowiem w procesie starzenia się, co jest nieuchronne.

Następny cel to rozwój współpracy na rzecz wzrostu zatrudnienia osób w wieku 50+. Jak wykazały nasze audyty i prace nad znowelizowanym programem aktywizacji zawo-

dowej 50+ w poprzednim okresie nie chodziło zbyt dobrze, dlatego też niedługo pan minister zwróci się do wszystkich marszałków o wyznaczenie wojewódzkich koordynatorów. Będziemy szli w kierunku centrów wsparcia w województwach osób w wieku 50+ pracujących i niepracujących, bo bardzo ważne jest, żeby nie zapominać o pracujących. Przy ministrze powstanie rada koordynująca realizację tego programu. Zakończyła już prace rada 50+, która bardzo duży wkład wniosła w kształt również tego programu rządowego, który teraz państwu prezentujemy.

Z celu szóstego na pewno jeden priorytet został zrealizowany, czyli wydłużenie efektywnego wieku emerytalnego, a nad drugim pracujemy. Jest to olbrzymi program, nad którym pracuje wiele osób i nie wątpimy w to, że uda nam się zrealizować cel. Zamieściłam tu jeszcze na koniec informację, żeby państwo mogli mieć więcej wiedzy na temat tego, dlaczego pracownik w wieku 50+ jest cennym pracownikiem. Pracownik w wieku 50+ posiada kapitał, który nie może być zmarnowany. Polski nie stać na to, żeby ten kapitał marnować, tak jak nie stać na to całej Europy, jeżeli chce wygrać wyścig o bycie w czołówce rozwoju gospodarki światowej. W związku z tym to są działania, które prowadzą służby nie tylko w Polsce, ale również służby zatrudnienia w całej Europie i tu ze sobą współpracujemy.

Jak już państwu mówiłam, wszystkie dotychczas istniejące korzyści dla pracodawców z tytułu zatrudnienia pracowników w wieku 50+ zostały utrzymane, natomiast zostały wprowadzone nowe i one są bardzo ciekawe. Niektóre z nowych korzyści są już odpowiedzią na zapisy zawarte w naszym programie aktywizacji zawodowej osób w wieku 50+. Najpierw powiem o tym, że została stworzona możliwość dofinansowania zatrudnienia bezrobotnego w formie dopłaty do jego zatrudnienia i tu są szczegółowe informacje. Myślę, że to będzie ciekawa forma powszechnie stosowana. Natomiast żeby umożliwić godzenie ról rodzinnych i zawodowych wprowadziliśmy grant na telepracę i świadczenia aktywizacyjne. Dotyczy to osób, które muszą sprawować opiekę nad osobami zależnymi, bo też mamy to zdefiniowane, że w wielu wypadkach zbyt wczesne odchodzenie w dezaktywizację zawodową osób w wieku 50+ spowodowane było koniecznością sprawowania takiej opieki. Obecnie, kiedy oni wrócą do aktywności zawodowej, będą mieli stworzone preferencyjne możliwości godzenia tej bardzo istotnej roli zawodowej. Takie możliwości już istnieją, ustawa obowiązuje od 27 maja.

O funduszu szkoleniowym już mówiłam. W urzędach pracy został wprowadzony tylko jeden rodzaj doradców, doradcy indywidualni, którzy łączą funkcje pośredników pracy i doradców zawodowych i od tej pory każdy zarejestrowany w urzędzie pracy będzie miał swego doradcę indywidualnego. Takiego doradcę będzie miał również pracodawca, który będzie współpracował z urzędem pracy. Wszystkim polecam dwie strony internetowe i jeden numer telefonu, gdzie jest całe kompendium wiedzy i informacje o wszystkich rozwiązaniach prawnych. Strona 50+.gov.pl, a druga to jest www.zielonalinia.gov.pl, czyli Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia, również finansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Bardzo dziękuję pani koordynator za tę prezentację. Otwieram dyskusję. Chyba dla nas wszystkich jest oczywiste, że wykorzystanie tego wielkiego potencjału osób starszych na rynku pracy jest wyzwaniem także w kontekście zmian demograficznych i przedłużania i zwiększania aktywności zawodowej osób w wieku 50+. Dotarł do nas pan Derdziuk, prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, którego serdecznie witamy. Jesteśmy ciekawi pana opinii na temat tych rozwiązań, które weszły w życie 27 maja. Gdyby pan prezes zechciał ustosunkować się do tych wyzwań, które stoją przed rynkiem pracy w zakresie osób starszych, to prosimy o zabranie głosu.

Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Zbigniew Derdziuk:

Przepraszam, że później dołączyłem na posiedzenie, ale miałem inne obowiązki. Chciałem powiedzieć, że ZUS jest żywo zainteresowany każdym elementem aktywizującym osoby w wieku 50+. Jak pani minister powiedziała, pani radca, struktura demograficzna i wszystkie te dane są jednoznaczne w tym zakresie. Natomiast to co trzeba dodać z punktu widzenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, to cały czas mam przekonanie,

że w powszechnej świadomości nie funkcjonuje znajomość systemu emerytalnego, czyli zależności od zapłaconych składek. Każdy rok przerwy w zatrudnieniu wpływa później istotnie na wysokość emerytury i musimy patrzeć na aktywność ludzi starszych nie tylko z punktu widzenia rynku pracy, ale też później odpowiedzialności tych osób za poziom życia na emeryturze. Przy wydłużonym wieku emerytalnym od 50 do 67 mamy 17 lat, więc te wszystkie działania, które ustawa wprowadza, są przez nas jednoznacznie pozytywnie oceniane, włączamy się w ten wymiar, ale to co powiedziałem, nasza emerytura zależy od zapłaconych składek, a jeśli ktoś nie pracuje, to ona istotnie będzie niższa. Można powiedzieć, że jeśli statystycznie pracujemy 40 lat, to każde 5 lat to jest 1/8 świadczenia. To oczywiście potem generuje ryzyko państwa, jeśli chodzi o dopłatę do świadczeń minimalnych. To pokazuje, jak ważne są te wszystkie działania aktywizujące z jednej strony, z drugiej strony ZUS kooperuje z ministerstwem ściśle w tym zakresie.

Chciałbym zwrócić uwagę na takie rozwiązanie, które trochę zaczyna się upowszechniać, to jest kwestia rehabilitacji tych osób, bo mamy świadomość, że z jednej strony osoby w wieku trochę bardziej zaawansowanym powyżej 50 lat i więcej mają problemy zdrowotne, dlatego ZUS oferuje świadczenia rehabilitacyjne. Mamy wiele dobrych doświadczeń w tym zakresie, rehabilitujemy około 75 tysięcy rocznie, główne schorzenia dotyczą narządów ruchu, układu krążenia, trzecie to są choroby psychosomatyczne, które wiążą się ze stresem, z różnymi wyzwaniami. Jednak dzięki dobrze sprofilowanemu procesowi rehabilitacji ponad połowa ludzi wraca na rynek pracy, co jest bardzo ważne w kontekście tego pierwszego, kiedy mówiłem o świadomości płacenia składek z jednej strony, z drugiej strony ta rehabilitacja też przywraca te osoby do życia społecznego.

Kolejny wymiar to jest to, co wspólnie podejmujemy. Cieszę się, że w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej też podjęto działania związane z reformą rynku pracy i pewnej aktywizacji zawodowej w tym kontekście. Ale jest takie wyzwanie, na które kiedyś Najwyższa Izba Kontroli zwróciła uwagę, próbujemy temu przeciwdziałać, chodzi nie tylko o rehabilitację takich osób, ale po pewnej dysfunkcjonalności zdrowotnej jest też potrzeba zmiany profilu zawodowego i pracy. Mówię o rentach doszkalających, które ZUS wypłaca i tutaj chcemy zacieśnić współpracę z powiatowymi urzędami pracy, z kilkoma powiatami prowadzimy działania pilotażowe, żeby zintegrować działania różnych organów, które mają różne instrumenty wsparcia w tym zakresie, żeby to było leczenie, ale też działania związane z przygotowaniem do nowej roli, do nowego zawodu, która po pewnej dysfunkcjonalności zdrowotnej nie jest dostępna. Tak więc ZUS na bieżąco realizuje te wszystkie zadania w części, która do niego należy, i dostrzega ich ważność, i ceni sobie współpracę. Dziękuję za zaproszenie na posiedzenie Komisji.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Bardzo dziękuję panie prezesie. Dziękuję za to ważne uzupełnienie, dotyczące także tego, że przerwa w pracy wpływa w sposób istotny na wysokość naszej przyszłej emerytury. Otwieram dyskusję. Bardzo proszę o zgłaszanie się. Bardzo proszę, pani przewodnicząca Okła-Drewnowicz.

Poseł Marzena Okła-Drewnowicz (PO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Chciałabym zapytać panią minister o pełnomocników, którzy na szczeblach wojewódzkich mieliby się zajmować seniorami. Cieszę się, bo rzeczywiście na szczeblu rządowym czy też sejmowym jest to temat, o którym nie tylko rozmawiamy, ale też widzimy konkretne działania w postaci konkretnych projektów. Jednak wydaje się, że na szczeblu wojewódzkim trochę za mało jest podejmowanych działań i dobrze, że jest pomysł, aby byli koordynatorzy czy też pełnomocnicy.

Chciałabym wiedzieć, jak będą ci pełnomocnicy powoływani? Czy wojewoda będzie ich powoływał, czy oni będą usytuowani przy wydziałach polityki społecznej? Czy na ich zatrudnienie będą dodatkowe środki i czy oni będą wyłaniani spośród tych pracowników, którzy podlegają wojewodzie czy też marszałkowi? Jak będzie wyglądała ta struktura organizacyjna?

Podsekretarz stanu w MPiPS Małgorzata Marcińska:

Dziękuję, pani poseł. Powiem tytułem wstępu, a o podanie szczegółów poproszę panią radcę. Jak zaznaczyłam i o czym mówiłyśmy obydwie, przede wszystkim źródłem finan-

sowania będzie Europejski Fundusz Społeczny w perspektywie 2024-2020 Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój. To jest jedno źródło. Natomiast szczebel regionalny, czyli regionalne programy operacyjne, w sprawie których w tym momencie trwają negocjacje z Komisją Europejską, dlatego po ich zakończeniu będziemy w stanie, tak jak powiedziałam, sporządzić dokument implementacyjny.

Minister Pracy i Polityki Społecznej w specjalnym piśmie do marszałków zwrócił uwagę na konieczność wykorzystania efektów również tej perspektywy, jeżeli chodzi o programy dotyczące osób powyżej 50 roku życia w regionalnych programach operacyjnych ze względu na to, że środki tej perspektywy w większości przechodzą do regionalnych programów operacyjnych. Te zadania, które marszałkowie przewidzieli w swoich projektach RPO, będą wpisane z kolei do naszego dokumentu. Stąd tutaj, odpowiadając na pytanie, będzie współpraca z marszałkami, ze szczeblem samorządowym, ponieważ to tam jest gros środków, o których wspomniałam. Proszę o uzupełnienie panią radcę. Dziękuję uprzejmie.

Radca generalny w departamencie MPiPS Czesława Ostrowska:

Dziękuję, pani minister. Chcielibyśmy, żeby to byli ludzie związani z wojewódzkimi urzędami pracy, albowiem zadania programu aktywizacji zawodowej realizuje ustawowo system instytucjonalny, jakim są urzędy pracy, w związku z tym tam jest właściwe miejsce. Doprecyzowujemy, chcielibyśmy docelowo, żeby kiedyś w ramach Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej powstała komórka wydzielona zajmująca się problemami osób w wieku 50+. To jest bardzo ważne, cały czas powtarzam, nie możemy zapomnieć o pracujących, oni są w tej chwili jak gdyby troszeczkę na uboczu, natomiast tworzymy rozwiązania i te rozwiązania są, żeby oni też dostawali wsparcie i pomoc w sytuacji, kiedy takiej pomocy potrzebują i żeby chcieli pracować, bo praca przede wszystkim wyrywa z biedy i ubóstwa, a to jest bardzo istotne. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Bardzo dziękuję. Czy są jeszcze jakieś pytania dotyczące Programu „Solidarność pokoleń – działania na rzecz zwiększania aktywności zawodowej osób 50+" ze strony państwa posłów i naszych gości? Rozumiem, pani minister, że w dużej mierze, i o tym wspominała pani przewodnicząca Okła-Drewnowicz, źródła finansowania tych wszystkich działań, które zostały uszeregowane i znalazły swoje odzwierciedlenie w programie rządowym, w dużej mierze będą zależne, skala tych działań, od wielkości przeznaczonych środków. To jest bardzo istotne. Natomiast na pewno rzeczą bardzo istotną jest odpowiednia komunikacja i przekazanie do środowiska pracodawców, przedsiębiorców, osób zatrudniających osoby w wieku 50+, tych informacji dotyczących możliwego wsparcia w zakresie szkoleń. To jest chyba bardzo istotne, że pracownik starszy powinien być stale motywowanym do pogłębiania swojej wiedzy, umiejętności i tak, aby w sposób odpowiedni też się czuł w środowisku zakładu pracy. To jest chyba rzecz, na której nam chyba także zależy, bo to się wpisuje w to godne starzenie się. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MPiPS Małgorzata Marcińska:

Jeszcze chciałam dodać, że działania są prowadzone równolegle, mówiliśmy już tu dzisiaj o nowelizacji ustawy o promocji zatrudnienia w instytucjach rynku pracy. Pani radca wspomniała o Krajowym Funduszu Szkoleniowym, którego środki w tym roku są przeznaczone wyłącznie dla pracowników w wieku 45+, to jest jedna sprawa. Natomiast musimy pamiętać o rozwiązaniach, które ta nowelizacja przyniosła, jeśli chodzi o wsparcie pracodawców, zatrudniających osoby w wieku powyżej 50 roku życia i *stricte* 60 roku życia, czyli dofinansowanie do wynagrodzeń wysokości 50% minimalnego wynagrodzenia w przypadku zatrudnienia pracowników w wieku powyżej 50 i 60 roku życia. To są rozwiązania, które są wprowadzone w noweli ustawy i tak jak pani radca wspomniała, jednocześnie wspieramy rozwiązaniami, które mają prowadzić do powstania z jednej strony licznych miejsc do opieki nad dziećmi do trzeciego roku życia. Są jedne działania *stricte* promocyjne, które finansowane są ze środków Europejskiego Funduszu Promocyjnego. Mówimy tutaj o kampanii dotyczącej zatrudnienia osób powyżej 50 roku życia i kampanii skierowanej zarówno do osób w wieku 50+ , jak i do pracodawców. Kampania ma na celu pokazywanie pozytywnych przykładów osób, które z jednej strony

zdecydowały się na nowe formy zatrudnienia, założenie własnych firm, a pracodawców ta kampania ma przekonać o korzyściach wynikających z zatrudnienia osób w wieku powyżej 50 roku życia. Mówimy o szeregu działań, które są prowadzone komplementarnie i równolegle. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Bardzo dziękuję, pani minister. Jesteśmy oczywiście zainteresowani informacją, jak już będą założenia dotyczące kampanii promocyjnej. Bardzo proszę, pani poseł Achinger.

Poseł Elżbieta Achinger (PO):

Panie przewodniczący, pani minister. Chciałam zapytać, może dopytać o sprawę takiej akcji informacyjnej, która słyszę, że była przeprowadzana też przez PARP. Czy państwo macie jakieś efekty, jaki to oddźwięk przyniosło, czy są jakieś analizy tych dobrych praktyk, bo jeżeli mamy to propagować na skalę powszechną, to czy ten tester w postaci działań PARP-u coś nam pokazał, jakiś trend, czy zaangażowanie tych zakładów, które się włączyły w ten program?

Radca generalny w departamencie MPiPS Czesława Ostrowska:

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości w tej perspektywie prowadziła działania skierowane do przedsiębiorców, Ministerstwo Pracy i Polityki społecznej do indywidualnych obywateli i instytucji. Te wszystkie rozwiązania, dobre praktyki zostały zebrane w odpowiednią bazę dobrych praktyk, są odpowiednie linki na stronach PARP-u. Ale są również linki na naszej stronie 50plus.gov.pl, która omawia niektóre z tych praktyk i odsyła bezpośrednio do bazy danych. Myślę, że jeśli temat Wysoką Komisję interesuje, to możecie państwo poprosić o szczegóły Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, która na pewno z państwem podzieli się swoja wiedzą. Dziękuję.

Podsekretarz stanu w MPiPS Małgorzata Marcińska:

Jeszcze uzupełniająco powiem, że oczywiście możemy na następne spotkanie, bo jak z planów Komisji wynika będziemy się spotykać co najmniej kilka razy, przygotować informację oraz przyjść z przedstawicielami PARP-u. Oczywiście każdy projekt zakłada ewaluację projektu, więc efekt jest jak najbardziej widoczny i możemy przedstawić w szczegółach. Powiem tylko dość ogólnie, że wskaźnik zatrudnienia, o którym mówiłam w obecnej chwili wynosi 40,6 i jest efektem wielu działań podejmowanych przez rząd w tym oczywiście tych finansowanych ze środków unijnych oraz wielu innych, więc suma tych działań składa się na tę sytuację, o której mówiliśmy i na poziom tego wskaźnika. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Bardzo dziękuję, pani minister. Czy są jeszcze jakieś uwagi w punkcie drugim dzisiejszego porządku dziennego? Jeżeli nie, to przejdziemy do spraw bieżących.

Chciałbym państwa poinformować, że jest z nami pani Krystyna Lewkowicz, prezes Ogólnopolskiego Porozumienia Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Ogólnopolskie Porozumienie Uniwersytetów Trzeciego Wieku zwróciło się do nas z propozycją objęcia patronatu nad obchodami związanymi z 40-leciem ruchu uniwersytetów trzeciego wieku. To jest jubileusz, który będziemy świętować w przyszłym roku. Propozycja dotyczy naszego patronatu nad obchodami, a także nad II Kongresem Uniwersytetów Trzeciego Wieku, który odbędzie się w marcu przyszłego roku. Jeżeli mogę panią prezes poprosić o kilka słów na temat tej propozycji, którą złożyli państwo jako środowisko uniwersytetów trzeciego wieku naszej Komisji, to będę bardzo wdzięczny.

Prezes Ogólnopolskiego Porozumienia Uniwersytetów Trzeciego Wieku Krystyna Lewkowicz:

Dzień dobry państwu. Bardzo dziękuję za udzielenie mi głosu. Proszę państwa, istotnie w 2015 roku przypada 40-lecie ruchu uniwersytetów trzeciego wieku. Jeśli mógł on się tak wspaniale rozwinąć od jednego w 1975 roku do ponad 500 uniwersytetów w dniu dzisiejszym, to dlatego że ten ruch po drugiej stronie, w Pałacu Prezydenckim, w Sejmie, w Senacie, w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej napotkał bardzo dobry odzew. Liczymy na to, że ten ruch i 40-lecie będzie wielkim świętem wszystkich seniorów i że on

zaowocuje, tak jak pierwszy kongres, który się odbył w 2012 roku, ważnymi dokumentami końcowymi, deklaracja końcową, jakimś paktem tak jak w 2012 roku. Mamy tutaj szereg propozycji.

Pan premier Donald Tusk, który spotkał się z seniorami parę tygodni temu w Warszawie, wyraził takie życzenie, żeby ten kongres był równie ważny jak pierwszy kongres. Pan premier zresztą brał udział w pierwszym kongresie. Pani marszałek Sejmu, która spotkała się z nami ostatnio, wyraziła wręcz życzenie, żeby na początku 2015 roku powstał obywatelski parlament seniorów. O tym projekcie mówi się od dawna. Z jednej strony jest to projekt szalenie trudny logistycznie, z drugiej strony jest to projekt, w sprawie którego do tej pory niewiele zrobiono. Jeżeli istotnie ten parlament miałby zaistnieć w styczniu 2015 roku, to powiedziałabym, że czasu na to jest bardzo mało, ponieważ jest to projekt, który wymaga szerokich konsultacji społecznych. Te konsultacje muszą przede wszystkim odnosić się do trybu wyłaniania delegatów i tu nie możemy mówić o 500 uniwersytetach i jeszcze kilkudziesięciu innych organizacjach senioralnych, tylko musimy mówić o populacji 5 milionów seniorów. Wyłonienie najlepszych z najlepszych delegatów spośród 5 milionów seniorów, z którymi mamy niewielką styczność na co dzień, ponieważ nie ma bardzo dobrego systemu komunikacji społecznej z tym środowiskiem, jest rzeczą bardzo trudną. O kosztach już nie wspomnę.

Nie ukrywam, że tak jak z kongresem mam nadzieję sobie poradzimy, ponieważ mamy już jakieś sprawdzone wzorce postępowania w tym zakresie i mamy różne deklaracje i obietnice ze strony władz, zwłaszcza ze strony pani prezydent Hanny Gronkiewicz-Waltz, to z tematem parlamentu seniorów bez państwa pomocy sobie chyba nie poradzimy. I tutaj bardzo serdecznie proszę, żeby pan przewodniczący zechciał na któreś z najbliższych posiedzeń ten temat włączyć. Jestem do państwa dyspozycji, bo temat jest tak szeroki, że mogłabym o nim długo mówić, ale mam świadomość ograniczeń czasowych.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Dziękuję bardzo, pani prezes. Ta prośba, która wpłynęła na piśmie dotyczy patronatu nad II Kongresem Uniwersytetów Trzeciego Wieku w roku 2015. Chciałem państwa poinformować, że przedmiotem ostatniego posiedzenia prezydium była inicjatywa uchwałodawcza naszej Komisji, którą chcielibyśmy przedstawić jeszcze w lipcu. Mianowicie chcielibyśmy w sposób wyjątkowy uhonorować rok 2015, rok jubileuszowy, projektem uchwały dotyczącym ustanowienia roku 2015 rokiem profesor Haliny Szwarc, czyli tej osoby, która założyła pierwszy uniwersytet trzeciego wieku w Polsce, która dała początek całemu ruchowi, który w tej chwili składa się już z 500 uniwersytetów trzeciego wieku i ponad 5 tysięcy słuchaczy.

Moją intencją i prezydium jest, aby to był projekt Komisji, czyli chciałbym żeby to był projekt wspólny skierowany do laski marszałkowskiej i następnie pewnie będzie przedmiotem prac Komisji Kultury i Środków Przekazu, bo w kwestiach uchwał dotyczących patronów poszczególnych lat tak to funkcjonuje. Będziemy tą sprawą w prezydium się zajmować i mam nadzieję, pani prezes, że będzie to właściwe uzupełnienie tego patronatu.

Co do kwestii parlamentu seniorów, to rzeczywiście jest to inicjatywa bardzo ważna. Przypomnę, że mamy dobre przykłady i tutaj także tych przykładów poszukiwaliśmy wspólnie z panem ministrem Kosiniakiem-Kamyszem, z panią dyrektor Marzeną Brezą, która jest obecna. Mamy irlandzki parlament seniorów, który funkcjonuje od 1994 roku. Jest to formuła, która zrzesza 400 organizacji seniorskich w Irlandii. Ten parlament zbiera się raz do roku, ale także pracuje w formule zespołów roboczych i wypracowuje stanowiska, które są prezentowane podczas corocznych spotkań. Jest to wielkie święto seniorów, ale także to jest możliwość formułowania konkretnych postulatów wobec władz publicznych. Bardzo często gościem takich dorocznych obrad parlamentu seniorów jest na przykład prezydent Irlandii. To jest poważna sprawa, która skupia uwagę mediów, także środowisk lokalnych. To nie jest zabawa, to jest poważna sprawa, która ma wpływ na politykę publiczną i na poziomie krajowym, i na poziomie lokalnym.

Niewątpliwie, to co powiedziała pani prezes, wielkim wyzwaniem będzie sformułowanie takiego regulaminu czy sposobu wyłaniania delegatów, bo według intencji pani marszałek, którą sformułowała w styczniu, zostanie udostępniona sala plenarna, czyli

będzie 460 miejsc, które będą do dyspozycji środowiska seniorów w naszym kraju. Nad tymi propozycjami prezydium Komisji i cała Komisja będzie pracowała z panią marszałek i mam nadzieję, że do września taką konkretną propozycję już będziemy w stanie państwu przedstawić. Bardzo proszę, pani poseł Achinger.

Poseł Elżbieta Achinger (PO):

W nawiązaniu do tego co powiedziała pani prezes Lewkowicz, chciałam tylko poinformować szanowną Komisję, że w ostatnim tygodniu, w poprzednią sobotę, odbył się w Małopolsce I Małopolski Kongres Uniwersytetów Trzeciego Wieku w filharmonii krakowskiej. Zebrani, ponad 500 osób, liderzy i słuchacze uniwersytetów trzeciego wieku zapoznali się z inicjatywami dotyczącymi II Kongresu Uniwersytetów Trzeciego Wieku, który ma być przygotowany z okazji 40-lecia tego ruchu. Chcieliśmy tu zapewnić i wyrazić wolę włączenia się w prace organizacyjne komitetu. Całe gremium, które było na tym spotkaniu, wyraziło poprzez aklamację wolę współpracy w tym zakresie i zarówno pani prezes Ogólnopolskiej Federacji Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku pani Wiesława Borczyk, jak i przedstawiciele wszystkich uniwersytetów trzeciego wieku bardzo chętnie przyłożymy swoją pracę i inicjatywę do tego, żeby ten kongres był w jak najlepszej formie i był odzwierciedleniem pracy wszystkich nas w całej Polsce. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Bardzo dziękujemy pani poseł za tę deklarację środowiska małopolskiego. Proponuję, abyśmy bez głosu sprzeciwu przyjęli propozycje przyjęcia patronatu. Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu uznam, że Komisja wyraziła gotowość objęcia patronatem II Kongresu Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Szanowni państwo, czy w punkcie sprawy różne są jakieś sprawy, które chcielibyście poruszyć? Nie widzę. Chciałbym bardzo podziękować za obecność na dzisiejszym posiedzeniu. Jak państwo widzicie w planie pracy, planujemy dwa posiedzenia w lipcu, więc o stosownych terminach i tematach wynikających z planu pracy zostaniecie państwo powiadomieni. Dziękuję bardzo.